

Ett nytt landslag med en ny förbundskapten som gav ett försiktigt, nyvunnet hopp. Smekmånaden fick förlängt liv och under en sommar fick hela Sverige någonting att samlas kring för första gången på över ett decennium. Matchtröjorna sålde slut, fotbollen försökte bli det primära och Sverige blev en av de åtta främsta i världen. Det blev till slut ett mästerskap att minnas. En expedition som började redan i september 2016 och som gav en viskning om hur det skulle komma att se ut.

När kvalgrupperna lottades satt en färsk förbundskapten i det överdådiga palatset i Zürich och insåg att det skulle bli exakt så tufft det kunde bli. Först Frankrike. Merde. Och Nederländerna. Verdomme. Sedan var det bara att torka av glasögonen, rätta till slipsen och plocka ihop ett team som åtminstone han trodde skulle vara rätt.

Supportrarna hade sju år tidigare tröttnat på Lars Lagerbäcks gråa och stundtals intetsägande fotboll. Han tog Sverige till mästerskap men när det suktades efter ny energi på förbundskansliet föll valet på en cigarrökande guld-tränare som precis erövrat Tippeligaen.

Där och då var det precis vad Sverige behövde. Så gick det några år och så gick det några mästerskap och Sverige var till större delen inte delaktiga. Allt under en era där självklara stjärnor successivt försvann och byttes ut mot spelare som inte tillhörde de största klubbarna.

Fotbollen går i cykler och när Janne Anderssons timglas börjar bli botten tungt kommer vi leta efter någonting som är tvärtemot igen. Så fortsätter det.

Men vi är inte där än. Inte på långa vägar. Det här kan bara vara början.

”Mot VM och vidare”

Minst två gånger 90 minuter mot Italien. Det där Italien som inte förlorat en playoff-match sedan Rom byggdes och där samtliga hjärtan osar av Gennaro Gattuso när Il Canto degli Italiani dundrar genom betongen på San Siro. Siam pronti alla morte, vi är beredda på döden. Italiens VM-drömmar dog där och då tillsammans med Gianluigi Buffons tårar om ett sjätte mästerskap.

Italienarnas ”due due”-känslor som Mattias Jonsson präntat in fick vatten på sina kvarnar och ett Zlatan Ibrahimovic-erövrat land hamnade där de absolut inte trodde de skulle hamna – på utsidan av något de så självklart sett till att tillhöra.

1–0. 0–0. Två livsviktiga matcher behöver nödvändigtvis inte vara lika vackra som de är betydande. Insatserna kom att bli det signifikativa Sverige några månader senare. Det var kompakt, det var hundra procentigt och det var sådär tjurskalligt som det behövde vara. Mitt i allt det där stod en spansk rättskipare som huvudrollsinnehavare och vägrade ta obekväma beslut. Två klara hands-situationer? Ingen straff. Ett knä i magen från Lustig? Frispark för Sverige. Sverige hade tur – men det tar inte bort den, ja, heroiska försvarsinsats de maktade med över 180 minuters playoff-fotboll. För vem hade egentligen trott på allvar att Sverige skulle ta sig igenom en kvalgrupp med Frankrike och Nederländerna som favoriter och därefter nolla Italien i två matcher?

Det var just där, när Andreas Granqvist grät av lättnad, som de svenska supportrarna tog till sig sitt landslag efter år av VM-torka. En svensk modell med laget före jaget och spelare som underkastar sig sitt manskap – det är inte alls svårt att ta till sig och gilla sådana spelare. Det märks också tydligt vilka som sticker ut. Det var väl just det, det var ganska mycket lagom. Ett lagom som skulle till Ryssland.

”Kapten Granqvist”

Så blev det den 18 juni och en svensk VM-match för första gången på 12 år och helt plötsligt hade en hel fotbollsnation lärt sig vad Nizjnij Novgorod var för någonting. Men framförallt fick de reda på vart Påarp ligger någonstans. Mästerskapet kom att handla väldigt mycket om en skånsk mittback som lämnat Krasnodar för att spela fotboll i Helsingborg. Det var han som klev fram när det behövdes – igen.

Tre poäng är tre poäng och en premiär är alltid en premiär. De där klyschorna har torkat ut för längesen men när Sverige slagit Sydkorea så var det ungefär så det kändes. Nervöst? Ja. Övertagat? Absolut. Slarvigt? Jodå. När sydkoreanerna satte fart hade Sverige problem och efter tio minuter såg det ut och kändes som att det skulle bli ett sådant där tungt mästerskap vi upplevt tidigare. Men så gick den berömda kvarten, Sverige fick äga boll på offensiv planhalva och känna att det trots allt kunde bli en trevlig eftermiddag.

När chansen dök upp så var det Sverige som tog den. Andreas Granqvist lade upp bollen på straffpunkten, borstade bort nerverna, stegade upp och såg till att premiärpoängerna var till blågults favör. Ett flyt som behövdes när det gick trögt för en dubbelmarkerad Emil Forsberg, en ensam Marcus Berg och en Ola Toivonen som slet men inte fick utdelning. Mitt i det där hittade Sebastian Larsson nytt liv och levererade sitt cyniska på gränsen-spelsätt han lärt sig efter alla åren i England.

Det är enkelt att hitta hjältar när de syns. Granqvist var den som klev ut först i den ryska värmen, reparerade misstag och såg till att Sverige hittade tillbaka in i matchen. Ni vet, kaptenen med hjärtat utanpå. Det var inte felfritt – men det är ingen som tänker på det när de bra sakerna väger tyngre. Det är ingen som bryr sig om hur Sverige spelar så länge poängen trillar in och Sverige hittade ett sätt att vinna på. Tre poäng i tabellen men tio av tio på den mentala banken. En bris istället för motvind och medgång istället för motströms. Det förenade supportrar om att tro på någonting mer. Förutsatt att du inte gör några misstag vill säga.

”Det nya Sverige”

Efter att Sverige vunnit U21-EM 2015 stod John Guidetti längst fram i Kungsträdgården och vrålade ut textraderna från Dani Ms ”det nya Sverige”. Känner ni vibbarna? Det ligger något i luften, nu vänder vindarna”. Ett epiteta som bara fungerar så länge spelare med utländska rötter gör någonting bra. När de ödesdigra misstagen kommer så har de ingenting här att göra.

Det finns mer och det finns mindre dåliga tillfällen att möta Tyskland. Ett revanschsuget landslag som var tvungna att motbevisa en hel nation kvalar definitivt in i det första av de två alternativen.

Helt plötsligt hade Ola Toivonen chippat in 1–0 och ingjutit en ”vad fan är det som händer egentligen?”-känsla. Toivonen, anfallaren med finskt påbrå.

Det är uppenbarligen skillnad på om en förälder är född i Finland eller om ditt ursprung är assyriskt. Matchminut 94 och en klumpig brytning. En petning. Ett stopp. Skott. Gary Linekers uttjatade citat. Det var Jimmy Durmaz som orsakade frisparken och det var Jimmy Durmaz som fick motta tusentals hatkommentarer efteråt. Inte för att de ansåg att han var en dålig fotbollsspelare, utan för att han i hatarnas ögon inte ansågs svensk. Det är lätt att vara kaxig bakom anonymitetens fega tillhåll men rasismen i kommentarsfälten kom från riktiga profiler med riktiga människor. De sprider hat utan att be om ursäkt för det – utan att skämmas för det.

Fotbollförbundet polisanmälde och Durmaz stod längst fram på den efterföljande träningen och slog tillbaka. Han tänkte inte vara tyst, han tänkte inte acceptera det. Det går att prata hur mycket som helst om att fotboll och politik är två olika saker men i vissa fall är det omöjligt. I en tid där rasismen är utbredd och där öppet rasistiska och nazistiska partier får polisskydd vid demonstrationer behövs det att fotbollen tar ställning när så många andra inte gör det. Det behövs mer än att vackert basunera ut att olika är bra och det kan tyckas självklart men det hade varit väldigt enkelt för förbundet att stanna vid just en anmälan. Istället använde landslaget sin plattform för att backa Durmaz och fick med sig en kärleksstorm kryddad med stöd och gemenskap.

Matchen kom i tredje hand. Vi har lärt oss att Janne Andersson tycker att respekt är en grundbult i fotbollens fundament. När han inte möts av den så blir han sådär arg som Janne Andersson kan bli. De tyska lagledarna kommer aldrig att våga besöka Halland.

2–1 var trots allt ett rättvist resultat. Ett resultat i mängden och som inte alls spelade någon roll när gruppen väl summerades.

”Towards the horizon”

Ryggen mot väggen – när Sverige radade upp på Ekaterinburg Arena fanns det en mängd olika scenarier där åttondelsfinalen var ett faktum. Det räknades om och om igen på hur de kunde avancera vid en eventuell förlust, ett eventuellt kryss eller, mot förmodan, en vinst.

Janne Andersson lyckades den där hösteftermiddagen i oktober 2015 när Arnór Ingvi Traustason rullade in guldmålet för IFK Norrköping. Allt i egna händer. Deras egna prestation. Precis som första mötet med Italien. Precis som andra mötet med Italien.

Det tog 21 sekunder innan Jesus Gallardo träffade Ola Toivonen med en armbåge och därefter var det ett Sverige som blev frustrerande att möta. En skillnad mellan ett lag som är sådär olidligt fokuserade och ett motstånd som är rädda för att förlora.

2007 stod Steve McClaren under ett paraply på Wembley och såg sitt England missa EM efter att ha försökt försvara sig till en nödvändig poäng mot Kroatien. Sverige skulle inte gå i samma fälla.

De klev ut med pondus och ett jävlar anamma. Om det finns en svensk översättning på finskans sisu så kan vilken svensk spelare som helst svara på den fråga. Det finns ett inhamrat mantra bakom vartenda pannben i det svenska landslagslägret. En överjävlig organiserad planering där ingenting lämnas åt slumpen. De ska, nej, de måste ge sig själva chansen – annars kan de lika gärna åka hem.

Svenskduon från U21-EM 2009 är inga Carlos Velas eller Javier Hernández. Inga snabba, tekniska kreatörer som kan hålla hela försvar på helspänn. Mexiko försökte. De överbelastade Mikael Lustigs kant, de letade instick, djupledsbollar, de längre inläggen – i straffområdet bråkade Andreas Granqvist med en Olof Mellbergsk inställning och Victor Nilsson Lindelöf växte för varje minut. Bakom dem en kille från Malmö som tagit den långa vägen hit, via skadehelveten och gärdesgårds-serier till att säsongen 2018/19 spela fotboll med giganten Roma.

Lag har olika planer och genomföranden för att vinna fotbollsmatcher. Det har tjuvat håll i huvudet på att Sverige är ett lag, ett kollektiv och en grupp individer som skulle gå på knäna för varandra. Det ligger en dos sanning i allt det där. Det var kompakt och det var disciplinerat och det var slit och det var hjärta. Det tog stopp för Mexiko och de där omställningarna som skulle bli deras segerrecept hade Sverige kontroll på.

Så hade Sverige lite tur också. Nog studsade det fel, visst var det en del felbeslut och märkliga val där i stridens hetta i värmen vid Uralbergen. Men det gjorde inte så mycket, det var ingenting som fastnade på dem. Ett Bergskt inlägg och en felträff senare hade Ludwig Augustinsson gjort sitt första landslagsmål och gett Sverige andrum. Därifrån var det aldrig något snack om saken. Därifrån skulle inte samma misstag som mot Tyskland återupprepas.

Chicharito fick bollen på armen, Janne Andersson gav fjärdedomaren ett Jürgen Klopp-utbrott och VAR bevisade att det var lika lite straff som domare Nestor först bedömt. Den andra tvekade han inte på och Andreas Granqvist dunkade på Harry Kane-manér upp bollen i krysset, kastade en blick på de grönlädda försvararna och konstaterade att gruppspelsfasen slutat i dur. Där borta vid horisonten väntade en åttondelsfinal.

I en annan del av Ryssland hade ett karma-drabbat Tyskland spelat bort sig från avancemang och slutat sist av de fyra lagen i grupp F. Sydkorea hade skickat Mexiko vidare och helt plötsligt var det en hel arena som dansade med varandra.

Där och då hade det satt sig. Där och då visade Janne Andersson igen att SM-guldet 2015, skalperna mot Holland och Frankrike och playoff-matcherna mot Italien inte var någon slump eller tillfällighet. De snörade på sig skorna, gick ut och gjorde exakt det som de antagligen hade blivit tillsagda att göra. Ibland behöver det inte vara svårare än så.

”Vi vill ha ett bättre Sverige”

Ibland är det lätt att genomsåda lögnen. Ibland är efterhandskonstruktionerna så tunna att de nervösa skratten inte ens är värda att bemöta. En idrottsminister som kallade ett världsmästerskap för ”spelen” och en bojkott som inte betydde någonting över huvud taget när de såg att det fanns politiska poäng att plocka.

Det var så det lät i slutet av maj. Den svenska regeringen skulle inte åka till Ryssland. Varför? För den politiska situationen gällande demokrati och mänskliga rättigheter. Det är klart, prata är väldigt enkelt, det är ju lite så det fungerar så här i valtider. Från bojkott till att "fotbollen ska vara något som förenar". Om de hade åkt om det blev respass i gruppsspelet? Nä, självklart inte. När åttondelsplatsen var klar hette det att bojkotten bara gällde invigningen.

I solidaritet med att Storbritannien pekat ut Ryssland som ansvariga för mordförsöket på agenten Sergej Skripal skulle den svenska regeringen stanna hemma. En aktion mot Vladimir Putin och hans politik.

Om mänskliga rättigheter ligger i ena vågskålen och att se Sverige på plats i den andra så dunkar landslaget i marken direkt. Handling väger tyngre än ord och oavsett hur mycket Stefan Löfven säger att deras politiska värderingar står kvar visade de klart och tydligt motsatsen. Dubbelmoralen lyste igenom tydligare än solen genom ett växthus och för att hålla sina egna ryggar påpekade de lite försiktigt att de inte var ensamma om att göra samma sak. Hör ni de nervösa skratten?

Lika viktigt var det att på sociala medier jaga likes med bilder och filmer på när ministrarna och de förtroendevalda jublar mer än den andra när Sverige gjorde mål. Titta, det är ju på samma nivå som oss, de är ju faktiskt en av folket. Det går snabbt att ändra saker så till vida att det gynnar dem själva. Finns det röster att hämta så kommer Rysslands och Putins diktatoriska demokrati först efter att Sverige gått bra i ett VM.

Trött på all valpropaganda lika billig som reklam. Ja, vi vill ha ett bättre Sverige. Åh fan.

"Bland de åtta främsta"

Underdogs? Sverige kom inte till det här mästerskapet som favorit i någon av matcherna. På pappret skulle de ha en chans mot Sydkorea, men inte mer än så. Istället grävde de en egen väg, stampade jord och knatade i väg mot någonting en svensk supporterskara inte sett på bra många år. Schweiz var ett steg och ett hinder de förstrött petade lite på och blickade sedan mot kvartsfinalen.

För det kändes så – den där känslan inför. En känsla som inte ens Marcus Berg-missar kunde ändra på. Det här skulle gå. Det här var Sveriges match.

Det skämtades friskt på sociala medier om att amerikanarna äntligen skulle lära sig skillnad på Sverige och Schweiz. Visst var det skillnad mellan dem. Nog för att namn som Granit Xhaka och Xherdan Shaqiri smäller högre rent individuellt än de spelare de stretade på emot. men Sverige förlitade sig på sig själva och gjorde exakt det som behövdes. Snart smög det sig också in en ytterligare dos självförtroende i spelarna. Den där kvartsfinalen var trots allt inte så långt ifrån när det väl gällde och det fortsattes att springa, det fortsattes att stångas och matchplanen var lika given som välplanerad.

Sverige visade inte upp det mest tilltalande spelet med vackra kombinationer, lekfulla instick eller välmålade anfall. Lars Lagerbäcks gråskallighet stötte på patrull när spelarmaterialet var bättre än

vad det var nu men Janne Andersson tog det under sina vingar och förmedlade till sina svenska supportrar att poäng ska tas oavsett hur det såg ut. Det muttrades där ute i världen – de som minsann tyckte att VM skulle bjuda på det allra finaste på fotbollsbordet. Sverige hade fått en invit men gick direkt på den dubbla korven med bröd istället för en fransk buffé.

Emil Forsberg och Marcus Berg var de offensiva pjäserna som skulle göra det för blågult. När Damir Skomina från Slovakien blåste igång kvartsfinalen var just de där två de som toppade listan över spelare som avslutat flest gånger utan att hitta rätt. Men det spelade ingen roll i sammanhanget. Emil Forsberg fick sin chans och om bra spelare brukar förtjäna tur så fick han hjälp på traven av en utsträckande Manuel Akanji-fot.

Sedan gick det 34 minuter. Helt plötsligt hade Martin Olsson ångat fram, förlorat en närkamp, gått i däck, gnällt, ställt sig upp, sprungit i djupled, fått ett friläge och blivit fälld. Det pekades på straff men det blev frispark och strax efter att Ola Toivonen tagit i för kung och fosterland och pressat ut det allra sista i de degerforsa benen hade Sverige tagit sig till kvartsfinal medan Schweiz sållade sig till den skaran som spelat färdigt.

Sverige var kvar bland de åtta främsta i ett världsmästerskap. Inte Tyskland, inte Portugal, inte Spanien. Sverige.

”Alla sagor har sina slut”

England, ”football is coming home” och en anglofilsk intressekonflikt bland Premier League-frälsta svenskar. Trots att Sverige och England inte verkar på samma nivåer så har Svernis-eran och Lars-Gunnar Björklunds avbrutna rävjakt lagt grunden till en rivalitet som de svenska supportrarna gillar.

Nog har Zlatan Ibrahimovic gjort sitt där. Ni vet den där matchen på Friends när han gjorde arenan till sin. Eller för den delen Fredrik Ljungberg och the invincible-säsongen 2003/04, Tobias Linderoth, Anders Limpar, Jesper Blomqvist, Stefan Schwartz. Det har blivit ett antal blågula intryck inpräntat i den rödvita fotbollssjälen.

England hade i åttondelen mot Colombia gjort det England varit sämst på. Från elva meter såg Gareth Southgate sitt landslag manövrera en straffläggning till deras egna favor.

Det fanns inte längre några egentliga tvivel – varför skulle inte den här upplagan kunna organisations-besegra England, skicka in en boll bakom Jordan Pickford och avancera vidare? Samtidigt som det överallt runt om i världen fortsatt pratades om Englands hybris, om att supportrarna självsäkert hävdade att de skulle jogga fram till pokalen och plocka med den hem. En myt som matas mer och mer varje gång det nalkas mästerskap. En ny generation vet inte om det där, de känner inte till hur det är att vara bland de främsta. Det är helylle-killar som vet vad som krävs och som är beredda att lägga ner just det pålitliga arbetet.

Andreas Granqvist har gjort sina matcher i England, Sebastian Larsson var på väg bort och Victor Nilsson Lindelöf hade precis påbörjat Premier League-resan. Visst var de redo, precis som resten av det här landslaget. Men någonstans måste sagor ta slut och mot England skrevs det sista kapitlet.

Det tog en halvtimme – sedan hade Sverige för första gången släppt in det första målet och där och då blev det både tungt och jobbigt att ta sig tillbaka. Det handlar alltid om små marginaler och ju närmare finalen man kommer desto viktigare är det att ha marginalerna på sin sida. Den som gör mål vinner matcher och för att vinna matcher behöver man förvalta sina chanser. Det gjorde England. Det gjorde dessvärre inte Sverige.

Visst var det lite av ett krig mellan hjärtat och hjärnan. Ett hjärta fullt med förhoppningar om skrällar och medaljer. En hjärna fylld med en omvänd naivitet och negativism att varje vinst innebar ett steg närmare förlust.

Harry Maguire utnyttjade en hörnvariant och tryckte dit 1–0. Dele Alli fick stå omarkerad och nicka in 2–0. Så var det klart. Butiken var stängd och VM var över. Lika snopet som väntat. Lika mycket stolthet som irritation. Ni vet den där frustrationen och tomheten. Tänk om vi hade satt våra chanser. Vad hade Sverige kunnat göra i en semifinal när den allra största av matcher stod på andra sidan dörren?

Men det är inte en fuskande Football Manager-save där man kan spara spelet innan match och ladda om tills man vunnit. Till slut kan man inte längre sätta personbästa – till slut hinner verkligheten ikapp. Sveriges realitet var en tunn linje mellan att överprestera och maxprestera och när nivån sjönk till medelvärdet var den inte tillräcklig för att mota bort en femte motståndare. De nådde inte riktigt dit – men de gav sig själva chansen.

”Då var då”

Visst fanns det drömmar om medalj. Visst fanns det förhoppningar om någonting mer. Sådana där tankar som var helt omöjliga att tänka när premiären närmade sig. Men det byggs på mer och mer vare sig du vill eller inte. Janne Andersson bultade in en match i taget-metodiken så djupt att det borde vara otänkbart att se mer än 90 minuter framåt. Han vet exakt hur han ska göra och spelarna lyssnade, tog in och gjorde precis likadant.

Det var det enkla och det är det svåra. Det jordnära och att inte sväva iväg trots bra resultat och bra prestationer. I en värld där så mycket och ofta handlar om att vara annorlunda och sticka ut för att synas behöver det inte vara svårare än att gå tillbaka till grunderna och förlita sig på det som bevisligen faktiskt fungerar. Framförallt så är det dem Janne Andersson tagit spjörn emot och inte släppt för en sekund.

Det är lätt att ta åt sig ett lag som verkar vara precis som vilka som helst – utan något super-ego som syns överallt, utan några häftiga uttryck eller ovana formationer. Ett 4-4-2, ett gediget arbete och att springa tills man spyr för varandra utan att ifrågasätta det. När bilden på en städande förbundskapten blev viral var det starten på ett landslag att tycka om. Det spelar ingen roll om bilden säger sanningen eller inte – respekt och ödmjukhet var och är någonting som han håller hårt om och som en sommar senare speglade hela truppen.

Om det bara dansades en sommar eller om valsen kommer att fortsätta? Sverige kan bli den som för eller den som följer och sommaren 2018 satte de inte många steg fel. Det blev trots allt en fotbollsfest som många kommer att minnas. En slags David mot Goliath-miniatyr där nya berg bestegs och Sverige tog sig längre än någon hade hoppats på. Det är möjligtvis Janne själv som inte är förvånad. Men det kan också vara här som unga killar och tjejer grundar ett minne de kommer återvända till i framtiden. Nya generationer som hittar nya idoler och fotbollshjältar att se upp till och efterlikna. Vi behöver inte jämföra med andra mästerskap, med medaljer och stekheta väderleksrapporter och midsommaraftnar på andra sidan atlanten. Eller vilka som spelade då. Vi är mitt uppe i en ny bok med nya sidor där nya fabler ska författas. När klockan byter år är världsmästerskapen i Ryssland 2018 historia men vi ska likväl minnas tillbaka och känna efter. För visst njöt vi mer än en gång. Av festen, av fotbollen och av törsten av att äntligen medverka i det allra största på landslagsnivå. Visst kittlar det av bara tanken att göra det igen?

Fast det har vi ju lärt oss vid det här laget. Ackompanjerat på klingande halländska. Att då var då, nu är nu och sen är sen.